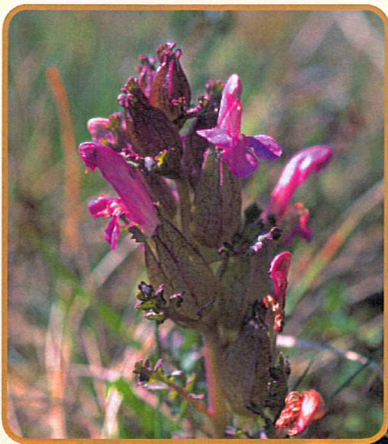

Särskilt intressanta arter i Häggåns vattensystem

Häggåns avrinningsområde uppvisar en stor artrikedom av en rad rödlistade och för regionen ovanliga arter, i vattnet såväl som på land. Detta visar att området är förhållandevis oförstört av mänskliga aktiviteter.

Särskilt intressanta arter i Häggåns vattensystem är de arter som är strand- eller vattenanknutna, arter som påverkas av vattendragen eller finns på just denna plats tack vare vattendragen samt alla rödlistade arter som finns i anslutning till vattendragen, även om de inte är vattenanknutna.

När en art är rödlistad menas att den finns med på en nationell lista med arter som bedöms löpa risk att försvinna från landet. Hotkategorierna i rödlistan är: RE (=försvunnen), CR (=akut hotad), EN (=starkt hotad), VU (=sårbar), NT (=missgynnad) och DD (=kunskapsbrist).

Förutom de rödlistade arterna finns ett stort antal andra särskilt intressanta arter. Signalarterna signalerar att ett område har höga naturvärden och sannolikt är livsmiljö för flera känsliga arter.

Bottenfauna

Längs hela Häggåns vattensystem finns bottenfauna som är känslig för försurning och föroreningar. Detta tyder på att hela den undersökta sträckan av vattensystemet är ett relativt opåverkat vatten. I åtta av nio undersökningspunkter finns rödlistade arter. På nästan alla ställen finns arter som är regionalt sällsynta i länet. På alla undersökningspunkter är både art- och individantalet högt.

Flodpärlmussla (VU)

Margaritifera margaritifera

För sin överlevnad och fortplantning kräver flodpärlmusslan rent, fritt strömmande vatten där det finns öring eller lax. Bara en individ av 100 miljoner ägg utvecklas till en könsmogen mussla. I hela

södra Sverige finns endast ett dussin platser där flodpärlmusslan idag lyckas föröka sig. En av dessa finns i Häggåns vattensystem. De fåtaliga framgångsrika överlevarna kan bli mycket gamla. Med en ålder upp till 150 år blir de äldre än någon annan art i Sveriges djurvärld. Flodpärlmusslan är känslig för försurning, utsläpp, grumling och körning i vattendrag.

Flodkräfta (VU) *Astacus astacus*

Det största hotet mot flodkräftan är kräftpest som sprids med signalkräftan. Kräftpesten slår ut flodkräftan, men den smittbärande signalkräftan är resistent. Flodkräftan är även känslig för försurning, utsläpp och vattenreglering. Det är möjligt att plantera tillbaka flodkräftor i sjöar och vattendrag som kalkas, men inte om det finns signalkräftor i vattensystemet. De viktigaste åtgärderna för att öka antalet flodkräftor är att fortsätta att kalka försurade sjöar och vattendrag och inte plantera ut signalkräftor. I Västra Götaland lever 20 % av Sveriges flodkräftor och de finns i 5 % av länets 4 237 sjöar.

Dagsländor

I Sverige är idag 46 arter av dagsländor kända. Larverna lever i vatten och är grävande, krypande eller frisimmande. De äter multnande växtdelar och alger, några är delvis rovdjur. Några ovanliga arter har påträffats i Häggåns vattensystem.

Rhithrogena germanica (NT) Tillplattade

larver som är väl anpassade till ett liv i snabbt rinnande vatten. De anses föroreningskänsliga. Vid undersökningar av tusentals vattendrag i Sverige har *Rhithrogena* hittats i femton, varav fem i Västra Götalands län. Det tyder på att släktet är verkligt ovanligt i landet.

Baetis libenauae Enda fyndet i länet.

Ovanlig art i hela landet.

Baetis fuscatus Regionalt ovanlig. Fem andra lokaler i länet.

Ephemerella ignita Regionalt ovanlig. Fyra andra lokaler i länet.

Nattsländor

De vattenlevande larverna är till största delen allätare, men vissa arter föredrar växt- eller djurföda. Flertalet gör flyttbara borör eller hus som gör dem väl kamouflerade på botten av dammar, sjöar och bäckar. En del larver lever utan hus och ytterligare några lever i spunna, ryssjelliknande fångstnät. Det senare förekommer mest hos arter i rinnande vatten. Fångstnäten är fästa i stenar, vattenväxter eller annat underlag och har öppningen mot strömmen för att fånga upp smådjur, alger, växtpartiklar m.m. som tjäna som föda.

Hydatophylax infumatus Regionalt ovanlig. En annan lokal i länet.

Hydropsyche contubernalis Enda fyndet i länet. Ovanlig art i hela landet

Philopotamus montanus Regionalt ovanlig. Fyra andra lokaler i länet.

Wormaldia subnigra Regionalt ovanlig. Nio andra lokaler i länet.

Cheumatopsyche lepida Regionalt ovanlig. Sju andra lokaler i länet.

Goera pilosa Regionalt ovanlig. Fyra andra lokaler i länet.

Brachycentrus sublinubilis Regionalt ovanlig. Tre andra lokaler i länet.

Adicella reducta Regionalt ovanlig. Sex andra lokaler i länet.

Bäcksländor

De vattenlevande larverna kräver hög syrgashalt, varför de föredrar kalla rinnande vatten.

Dinocras cephalotes Nordlig art. Regionalt ovanlig. Två andra lokaler i länet.

Skinnbaggar

Många arter av skinnbaggar lever på vattenytan eller i vatten.

Aphelocheirus aestivalis Regionalt ovanlig. Tre andra lokaler i länet.

Nordlig sötvattensmärla

Gammarus lacustris

Nordliga sötvattensmärlan finns huvudsakligen i smärre sjöar i fjällkedjans kalkrika marker. Den är extremt försurningskänslig och missgynnas av förorenat vatten. Regionalt ovanlig. Två andra lokaler i länet.

Stor klobagge *Stenelmis canaliculata*

Regionalt ovanlig. 22 andra lokaler i länet.

Flodbottenstinkfly

Aphelocheirus aestivalis

Sydlig utbredning. Regionalt ovanlig. Tre andra lokaler i länet.

Övriga arter

Svartbent bäckbroms *Ibisa marginata* Regionalt ovanlig. Tretton andra lokaler i länet.

Baraeodes minutus Regionalt ovanlig. Sex andra lokaler i länet.

Fisk

På grund av dammanläggningen vid Kungsfors i Viskan, strax nedströms Kinna, är det inte möjligt för havsöring eller lax att komma upp i Häggån. De föröringen bra lek- och uppväxtområden som finns är till största delen belägna i Häggåns övre delar. I Häggån finns tre stora definitiva vandringshinder för fisk: Dämnet i Årebo och kraftstationerna vid Fritsla och Häggårda. Ån skulle med hjälp av vatten- och biotopförbättrande åtgärder avsevärt kunna öka sin produktion av öring.

Öring *Salmo trutta fario*

Bäcköringen skiljer sig från insjööring och havsöring genom mindre storlek och att den aldrig blir silverblank. Bäcköringen blir sällan längre än 15-25 cm. Den finns i kalla och rinnande vatten över hela Sverige men saknas i regel på slättområdena. Öringen leker under hösten på grunt och strömt vatten över grusbotten. Äggen kläcks efterföljande vår. Bäcköringen lever hela sitt liv i strömmar från små bäckar till stora älvar.

Nissöga (NT) *Cobitis taenia*

Nissöga är känd från relativt få lokaler i Sverige. Den finns längs södra östkusten och i Mälardalens, Vänerns och Vätterns vattensystem. Arten kan dock förväntas finnas i alla lämpliga biotoper. I Sverige finns nissöga huvudsakligen på sandbottnar i sjöar med klart vatten, men i kontinentala Europa rapporteras den i stor utsträckning från små bäckar. Nissöga kan bli som mest ca 9-13 cm lång, det största kända svenska exemplaret var 7,5 cm. Fisken är aktiv under skymning och natt. Dagtid lever den nedgrävd i sand- eller dybottnar. Leken sker i maj-juni och äggen läggs på botten eller inne bland vegetation.

Fåglar

I många sjöar och vattendrag i kommunen finns fåglar som är typiska vildmarksarter vilka helst uppehåller sig avskilt från mänsklig störning. Flera av dessa arter finns i Häggåns vattensystem.

Forsärla *Motacilla cinerea*

Forsärlan vill ha forsar och strida vattendrag, med rikligt med exponerade stenar. Boet placeras på branta klippavsatser eller under stenbroar och kvarnfundament. I Europas västra och södra delar är forsärlan ganska vanlig, men i Sverige förekommer häckning endast i de sydvästra delarna. Forsärlan finns kring några vattendrag i Borås Stad. Häckningar har konstaterats på minst två lokaler.

Strömstare *Cinclus cinclus*

Genom sina kraftiga fötter, sin massiva benstomme och särskilda oljekörtel är strömstaren väl anpassad till ett liv i vatten. Även vintertid kan den ses dyka i vattnet från iskanten och simma under ytan i jakt på insekter och andra vattendjur. Arten häckar längs strida vattendrag främst i fjällkedjan. I södra Sverige förekommer häckningar, men mer sällsynt. Elva kända lokaler för strömstare finns i kommunen,

varav man har dokumenterat häckning vid tre.

Mindre hackspett (VU)

Dendrocopos minor

Den minsta av alla hackspettar i Europa. Mindre hackspett missgynnas av den moderna skogsskötseln och försvinnandet av gammal kulturbygd och är därför idag rödlistad. Den häckar i löv- och blandskog, och ibland i fjällbjörkskog och parker. Mindre hackspett finns på 22 kända lokaler i Borås Stad.

Kungsfiskare (VU) *Alcedo atthis*

Kungsfiskaren häckar vid långsamt rinnande floder och bäckar med branta sandiga stränder, där boet grävs ut. Beståndet varierar kraftigt med vintrarnas stränghet. Förnyelse av åbrinkar skapar nya boplatser åt kungsfiskaren, men bristen på lämpliga boplatser är stor och arten är numera rödlistad. Ingen häckning av kungsfiskare har ännu dokumenterats i Borås Stad, men man har påträffat arten på tre platser i kommunen.

Smålom (NT) *Gavia stellata*

Sparsam häckfågel vid små fisktomma gölar på tundra och högmossar. Därifrån flyger den ofta långväga till större sjöar eller havet för att fiska. Smålommen tar sig fram mycket dåligt på land och behöver låga strandkanter som den kan hasa sig upp på och bygga bo. Arten missgynnas av mänsklig exploatering, eftersom den är starkt beroende av ostördhet under häckningen. Sverige har ett internationellt ansvar för smålommen, då en stor andel av Europas stam finns i Sverige. Smålommen häckar på två kända lokaler i Borås Stad

Storlom *Gavia arctica*

Storlommen häckar vid sjöar med djupt och klart vatten, ibland även vid kusten. Den lägger sina ägg på små öar och skär, ofta nära vattenbrynet, där det är lätt att hasa sig upp ur vattnet. Ungarna matas med fisk från häckningssjön. Storlommen är mycket känslig för störningar under

häckningen och missgynnas av för intensiv mänsklig aktivitet på och vid sjöarna under den tiden. 95 % av Europas storlomsbestånd finns i de nordiska länderna. Vi har därför ett internationellt ansvar för artens fortlevnad.

Lavar

Häggåns dalgång hyser en rik och varierad lavflora med betydande inslag av s. k. oceaniska lavar. Ett stort antal fynd av hotade/rödlistade arter har gjorts. Dessutom har ett antal sällsynta/dåligt kända arter påträffats vilket understyrker det faktum att lavfloran här är ovanligt rik och varierad.

Blylav (VU) *Degelia plumbea*

Blylav växer nästan enbart på barken av gamla lövträd, huvudsakligen asp och ädellövträd. Arten kräver en kombination av hög luftfuktighet och god ljusstillgång och förekommer i halvöppna skogskärr och längs vattendrag. Blylav signalerar alltid miljöer med höga naturvärden.

Traslav (signalart) *Leptogium lichenoides*

Traslav växer i mossmattor på basen av gamla lövträdsstammar. Den indikerar sannolikt lång kontinuitet av gamla och mossbelupna lövträd, något som nästan alltid är kopplat till biotoper med höga naturvärden.

Skinnlav (signalart) *Leptogium saturnium*

Skinnlav förekommer på diverse lövträd, främst på gammal asp. Den växer ofta i friska eller något fuktiga blandskogar, t.ex. i gamla lövbrännor och granskogar med inslag av äldre aspar. Skinnlav signalerar alltid skogsmark med höga naturvärden. Den påträffas främst i områden med lång kontinuitet av grova lövträd.

Lunglav (signalart) *Lobaria pulmonaria*

Lunglav växer i många olika miljöer, framför allt på gamla lövträd. Den föredrar ett fuktigt lokalklimat, men är också beroende av god ljusstillgång. Många

lokaler ligger vid sjöar och vattendrag eller andra fuktiga ståndorter. Lunglav är en av vårt lands främsta signalarter. Den har visat sig vara en mycket bra indikator på ekosystem med lång skoglig kontinuitet eller långvarig kontinuitet av gamla, grova lövträd.

Hålllav (VU) *Menegazzia terebrata*

Hålllav vill ha en skyddad och stabil skogsmiljö med mycket hög luftfuktighet. Den finns därför oftast på lövträd i sumpskogar eller intill bäckar och fuktdrag. Hålllav signalerar alltid skyddsvärda skogsbestånd med höga naturvärden. Den indikerar ostörd hydrologi och lång trädkontinuitet.

Bårdlav (signalart) *Nephroma parile*

Bårdlav växer huvudsakligen på barken av gamla mossiga lövträd. Arten finns i många olika miljöer men kräver en hög och jämn luftfuktighet. Främst påträffas den i skogsbestånd med hög ålder.

Mussellav (NT) *Normandina pulchella*

Mussellav växer huvudsakligen ovanpå olika trädlevande mossor och lavar på äldre lövträd. Den kräver hög och jämn luftfuktighet och påträffas därför gärna intill sjöar och vattendrag. Mussellav är en mycket bra signalart för skogsbestånd med höga naturvärden. I genomsnitt påträffas fem andra rödlistade lavar på varje lokal för mussellav. Den indikerar långvarig kontinuitet av gamla lövträd och ett stabilt mikroklimat med hög och jämn luftfuktighet.

Olivbrun gyttelav (NT)

Pannaria mediterranea

Olivbrun gyttelav växer på barken av mossbelupna lövträd, främst ask, asp och lönn. Den är en bra signalart i hela sitt utbredningsområde och den följs ofta av flera andra ovanliga och rödlistade arter, främst olika oceaniska lavar.

Havstulpanlav (signalart)

Thelotrema lepadinum

Havstulpanlav växer främst på lövträd i gamla, skuggiga och fuktiga skogsmiljöer, men förekommer även på äldre granar i sumpskog. Den är en mycket bra signalart som överallt indikerar skogsbestånd med höga naturvärden. Lokalerna har vanligtvis lång skoglig kontinuitet med hög och jämn luftfuktighet.

Mossor

Vi har i dagsläget dålig kännedom och en ofullständig bild av mossfloran i området. Det finns dock anledning att anta att mossfloran är minst lika rik och intressant som lav- och svampfloran, tack vare det fina klimatet med hög luftfuktighet i Häggåns vattensystem.

Rutlungmossa (signalart)

Conocephalum conicum

Rutlungmossa indikerar alltid sällsynta miljöer med höga naturvärden. Den växer huvudsakligen på kalla platser med rörligt vatten och källpåverkad mark. Den påträffas i örtrika bäckdrag, ädellövsumpskogar, raviner och längs vattendrag.

Svampar

I Häggåns vattensystem finns ett par svamplokaler med anmärkningsvärt många intressanta arter. Här möts arter som är strikt nordliga eller strikt sydliga i sin utbredning, arter som är kalkberoende och därmed mycket ovanliga i den försurade skogsregionen samt en rad rödlistade arter och svampar som signalerar höga naturvärden.

Alflugsvamp (NT) *Amanita friabilis*

Växer under al. Nordlig art med fynd från Värmland och norrut samt ett fynd från Öland. Ofta på kalkrik mark. Två övriga fynd i länet. Alflugsvamp signalerar alltid sällsynta albiotoper med höga naturvärden.

Tidig larvklubba (NT) *Cordyceps gracilis*

En sällsynt art funnen på spridda lokaler från Skåne till Västerbotten. Möjligen är den förbisedd eftersom den förekommer tidigt på säsongen och är liten och inte speciellt iögonfallande. Arten förekommer i gräsmark och rikare skogsmark. Tidig larvklubba är parasit på i marken dolda rotfjärilslarver av släktet *Hepialus*. Arten har en relativt komplicerad livscykel och är troligen beroende av ett begränsat antal fjärilsarter som värdjur.

Puderspindling (NT)

Cortinarius aureopulverulentus

Regionalt sällsynt. En lokal till i länet.

Porslinsblå spindling (NT)

Cortinarius cumatilis

Porslinsblå spindling växer på gammal örtrik granskog, gärna påverkad av ytligt och rörligt markvatten. Skogen är vanligen olikåldrig och naturligt föryngrad med ett påtagligt inslag av gamla träd. På lokalerna förekommer den nästan alltid tillsammans med många ovanliga och rödlistade arter.

Kryddspindling (NT)

Cortinarius percomis

Kryddspindling signalerar örtrika granskogar som normalt har höga naturvärden. Oftast växer den i äldre granskog på kalkrikt underlag och svampen är en mycket användbar signalart för denna miljö.

Korpnopping (NT) *Entoloma corvinum*

Korpnopping växer i fuktiga kalkrika barrskogar, blåbärsbarrskogar och gräsmarker. Den är sällsynt i hela norden.

Alsopp (signalart) *Gyrodon lividus*

Alsopp är överallt sällsynt. Den indikerar sällsynta albiotoper på näringsrik och oftast kalkhaltig mark. Svampen kräver sannolikt ett permanent fuktigt lokalklimat. Två övriga fynd i länet.

Inocybe acutella

Bunden till fuktig mark under salix.
Sällsynt i landet. En lokal till i länet.

Sumpriska Lactarius auricola

Det sydligaste kända fyndet i landet.

Gulfotshätta* (NT) *Mycena renati

Gulfotshätta signalerar överallt skyddsvärda lövskogar med höga naturvärden. Växtplatserna har nästan alltid en långvarig ekologisk kontinuitet som lövträdsbevuxen mark.

Brödtaggsvamp* (NT) *Sarcodon versipellis

Brödtaggsvamp är en mycket bra indikator på barrskogar med höga naturvärden. Den är knuten till platser med äldre träd där såväl skogs- som vegetationstyp har långvarig kontinuitet och de tål inte slutavverkning. Samtliga *Sarcodon*-arter är nu på tillbakagång i Europa, troligen till följd av rationellt skogsbruk och luftföroreningar.

Kärlväxter

Kärlväxtfloran i Häggåns dalgång är ovanligt rik ur ett regionalt perspektiv. I dessa trakter är det vanligen glest mellan rariteterna och riktigt krävande kärlväxter går oftast inte att finna i denna skogsbygd.

Darrgräs Briza media

Växer på torr till fuktig naturlig gräsmark i betesmarker, slätterängar och rikkärr. Tål måttlig ohävd men inte gödsling eller långt gången igenväxning.

Trindstarr Carex diandra

Trindstarr växer på blöt mark, oftast på gungflyn, kärr och strandängar. Mindre vanlig i regionen.

Rankstarr* (signalart) *Carex elongata

Växer på blöt mullrik mark i alkärr, alsumpskogar, längs bäckar, strandkärr och källpåverkad skog. Kräver nästan alltid rörligt markvatten. Mindre vanlig i regionen.

Knagglestarr Carex flava

Knagglestarr växer i rikkärr, kärr längs bäckar samt i dråg och diken i sumpskog. Mindre vanlig i regionen.

Ängstarr Carex hostiana

Växer på naturlig gräsmark i betesmarker och havsstrandängar, i rikkärr och i rester av slätterängar på mader. Den var tidigare vanlig på slättermark men är nu sällsynt och finns endast i naturliga gräsmarker med lång hävdkontinuitet.

Loppstarr Carex pulicaris

Loppstarr växer på fuktig naturlig gräsmark i betesmarker och slätterängsrester, ohävdade rikkärr, kalkfuktängar, och källpåverkad mark. Den indikerar ofta lång kontinuitet av bete eller slätter. Den har minskat kraftigt på grund av igenväxning och kvävegödsling. Den är sällsynt i regionen.

Skärmstarr* (signalart) *Carex remota

Skärmstarr kräver rörligt markvatten och är en lätt igenkännbar art som indikerar nyckelbiotoper i skog. Den växer på blöt mullrik mark i källkanter, dråg, alkärr och källutflöden vid bäckar.

***Gullpudra* (signalart)**

Chrysosplenium alternifolium

Gullpudra växer på blöt till fuktig mark intill källor i betesmarker, vid bäckar, i alkärr och i skog med rörligt markvatten. Den är mindre vanlig i regionen.

Dvärghäxört* (signalart) *Circaea alpina

Dvärghäxört finns i raviner, källpåverkade skogar och längs bäckar. Den är minskande i landet, missgynnas av skogsbruket och tål inte kalavverkningar. Sällsynt.

Kåltistel Cirsium oleraceum

Kåltisteln är en sällsynt tistel som växer i ängsrester, kärrkanter, dikeskanter och gles lövskog. Den gynnas av upphörande hävd och igenväxning.

Korallrot (signalart) *Coralloriza trifida*

Den lilla orkidén korallrot växer i sumpskogar, alkärr, kärrkanter och kärrdrag i skog. Den hotas av avverkning, körskador och dikning.

Kärrfibbla (signalart) *Crepis paludosa*

Växer på naturliga ogödslade fuktängar i betesmarker och ängsrester, kring källor och i källpåverkad mark i skogar samt i alkärr och rikkärr.

Småsileshår *Drosera intermedia*

Småsileshår växer på mossar i lösbottnar och kärrdrag påverkade av fastmarks-vatten. Ibland finns den även vid sjöstränder, källor och hålor i grustag.

Hampflockel *Eupatorium cannabinum*

Hampflockel är sällsynt i regionen. Den växer vid sjö- och bäckstränder och skyddade havsvikar. Den trivs i ganska öppen högrörtsvegetation och missgynnas av bete.

Springkorn (signalart)

Impatiens noli-tangere

Springkorn finns i lövskog i bäckraviner, alkärr och källrik mark i sluttande barr- och blandskogar. Den är mindre vanlig till sällsynt i regionen.

Vätteros (signalart) *Lathraea squamaria*

Vätteros är en rotparasit på hassel och finns i lövskogar, igenväxande hagar och i ängsgranskog.

Spindelblomster (signalart)

Listera cordata

Sällsynt i regionen. Spindelblomster är en liten orkidé som växer i sumpdrag, kärrkanter och barrsumpskogar längs vattendrag.

Strutbräken (signalart)

Matteuccia struthiopteris

En mindre vanlig till sällsynt ormbunke som växer vid bäckar, källpåverkad mark och bergrötter.

Nordnäckros *Nymphaea candida*

Nordnäckros finns på ett 40-tal lokaler i regionen. Det är en form av vit näckros. Vita näckrosor är annars vanliga och de flesta verkar vara hybrider mellan nordnäckros och sydnäckros.

Slätterblomma *Parnassia palustris*

Slätterblomma har minskat kraftigt i regionen och är numera vanlig bara på Falbygden och högländet. Den är gynnad av slätter och växer i fuktiga betesmarker och slätterängar samt i kärr.

Kärrspira *Pedicularis palustris*

Kärrspiran är konkurrenssvag och tål inte igenväxning. Den har minskat kraftigt de senaste årtiondena på grund av upphörande slätter och bete på mader och strandängar.

Granspira (NT) *Pedicularis sylvatica*

Granspiran hotas av igenväxning och upphörande bete på de kvarvarande ogödslade betesmarkerna. Den är kalkskyende, konkurrenssvag och tål inte kvävepåverkan eller igenväxning.

Tätört *Pinguicula vulgaris*

Mindre vanlig i regionen. Tätörten är konkurrenssvag och störningsgynnad. Den växer vid sjöstränder, bäckar, diken, kärr och fuktängar.

Grönvit nattviol *Platanthera chlorantha*

Grönvit nattviol är en orkidé som är ganska vanlig i landskapet. Den växer på fuktig naturlig gräsmark, rikkärr, glesa lövskogar och igenväxande hagar.

Storrams (signalart)

Polygonatum multiflorum

Storrams är sällsynt i regionen. Den växer på fuktig mark i lövskogar, bergbranter, raviner, längs vattendrag och igenväxande hagar och ängar.

Kransrams (signalart)

Polygonatum verticillatum

Kransrams är ganska vanlig i Sjuhärad och Falbygden, men sällsynt i landskapet i

övrigt. Den växer i ädellövskogar och bergbranter samt övergivna slåttermarker och ängar. Den är känslig för uttorkning och missgynnas kraftigt av bete.

Skogsskräppa *Rumex sanguineus*

Mycket sällsynt, endast funnen på fyra lokaler i regionen. Skogsskräppa växer i mullrika lövskogar i bäckraviner.

Kärrbräken (signalart)

Thelypteris palustris

Kärrbräken växer i rika kärr, alsumpskogar och sjöstränder med grundvattenutflöde. Den är sällsynt i regionen.

Ullsäv (snip) *Trichoforum alpinum*

Ullsäv är en bra indikator på medelrika kärrmiljöer. Många lokaler har försvunnit de senaste årtiondena genom utdikning och igenväxning och hotas troligen också av luftföroreningar.

Kärrsälting *Triglochin palustre*

Kärrsältingen är vanlig i Sjuhärad och Falbygden, men sällsynt i övriga länet. Den växer i kärr, fuktängar, vid källor och sjöstränder.

Smörbollor *Trollius europaeus*

Smörbollor är en gammal ängsblomma som gynnas av måttligt bete. Den förekommer också i högörtängar och övergivna betesmarker. Den är vanlig i Sjuhäradsbygden och Falbygden men mindre vanlig i resten av regionen.

Referenser

Artdatabanken. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000. (Hemsida). Sveriges Lantbruksuniversitet.

Bertilsson, A. m.fl. 2002. Västergötlands flora. Lund.

Borås kommun. 2000. Handlingsprogram för kulturmiljövården i Borås kommun. Borås kommun.

Borås kommun. 2000. Skyddsvärd natur i Borås kommun. Miljöskyddskontoret, Borås.

Fiskeristyrelsen. 1985. Elfiskeundersökning.

Halldén, A. och Olsson, T. 1989. Öringens lek- och uppväxtområden i Häggån med biflöden 1989. Miljö i Mark. 1990:3. Marks kommun.

Häxringen Södra Älvsborg. 1997. Medlemshäfte. Svampföreningen Häxringen Södra Älvsborg, Borås.

Länsstyrelsen. 1989. Sjöar i Älvsborgs län södra delen. Beskrivning och naturvärdesbedömning. 1989:9. Länsstyrelsen i Älvsborgs län.

Länsstyrelsen. 1999. Elfiskeundersökningar i Västra Götalands län 1998. Rapport 1999:5. Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Naturcentrum. 1994. Inventering av lavfloran och bedömning av konsekvenser för värdefull lavflora vid vägbygge RV-27. Naturcentrum AB.

Skogsstyrelsen. 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Svensson, S. 1997. Yttrande över "Omtankar om vattendrag", SOU 1996-155. Naturskyddsföreningen Södra Älvsborg.

Zetterström, D. m.fl. 1999. Fågelguiden. Europas och medelhavets fåglar i fält. Albert Bonniers förlag, Stockholm.